

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Поліщук Аліна,
*магістрант Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна*

У фахових виданнях описано чимало типів організації навчання (за рівнем активності дітей, рівнем залучення їх до продуктивної діяльності, за дидактичною метою, за способами організації тощо). Е. Голант (60-ті рр. ХХ ст.) поділив типи та методи навчання на активні і пасивні – залежно від участі дітей у навчальній діяльності. За пасивного навчання дитина виступає у ролі «об'єкта» навчання, має засвоїти й відтворити матеріал, переданий їй вихователем. До відповідних методів навчання належать методи, що вимагають від дітей лише слухати й спостерігати (монолог, читання, пояснення, демонстрація й відтворювальне опитування дітей). Діти, як правило, не спілкуються одне з одним і не виконують жодних творчих завдань. За активного навчання передбачається застосування методів, що заохочують пізнавальну активність і самостійність дітей. Дитина виступає «суб'єктом» навчання, виконує творчі завдання, вступає у діалог з вихователем. Основними методами цього навчання є: самостійна робота, проблемні й творчі завдання, що розвивають творче мислення дитини.

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх дітей. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де дитина і вихователь є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Педагог бере на себе роль організатора навчального процесу, лідера групи. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Воно ефективно сприяє формуванню цінностей, навичок і вмінь, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу¹. Г. Васьківська зазначає, що «в умовах інформаційного суспільства знання і кваліфікація набувають першочергового значення в житті людини. У ХХІ столітті інтенсифікація і модернізація освіти потребує втілення таких інтерактивних технологій, які спрямовані на творче формування особистості в інтелектуальному й емоційному вимірах^{2 (с. 19)}».

Інтерактивне навчання важко уявити поза рефлексією, поза активізацією механізмів розвитку особистості³, де діяльність обох сторін – і дитини, і дорослого – має бути співдіяльністю. Адже дитина дошкільного віку, ставлячи дуже багато запитань, хоче почути зрозумілі відповіді на них, а ще – відчувати, що вихователь визнає її справжнім дослідником і світу, і себе. Тож педагогам пропонується заохочувати та стимулювати цей потік запитань, бо саме він допомагає дитині природньо розвивати та поглиблювати свої знання. Оптимальний спосіб активізувати в дошкільника нові знання – діяльність у різних осередках або центрах. У них діти займаються парами, мікрогрупами або малими групами разом з вихователем. Важливо, щоб діяльність була рухливою, жвавою та енергійною. Коли дитина дошкільного віку чемненько сидить на стільчику, дивиться на вихователя і слухає – вона не навчається.

Інтерактивність розвиває в дитини відповідальність, самокритичність, творчий підхід до розв'язання проблем, вчить правильно й адекватно оцінювати свої сили, бачити «білі плями» у своїх знаннях. Основний елемент інтерактивного заняття – діалог. Під час інтерактивного навчання діти завзято спілкуються, сперечаються, не погоджуються із співрозмовником, відстоюють свою думку.

Витокі інтерактивних методів базуються на ідеях зарубіжної гуманної педагогіки, зокрема – символічного інтеракціонізму (Блумберг Г., Мід Дж., Сирс Р. та ін.), прихильники якого трактували взаємодію між людьми як неперервний діалог, у процесі якого вони спостерігають, розмірковують над намірами одне одного і реагують на них^{4 (с. 29)}, як безпосередню міжособистісну комунікацію (обмін символами), важливою особливістю якої визначається здатність людини перебирати на себе роль іншого, уявляти як його сприймає партнер по спілкуванню або група, і відповідно інтерпретувати власні дії^{5 (с. 108)}.

Основні умови проведення заняття у закладах дошкільної освіти: правильне визначення теми заняття, ретельний добір програмового змісту й завдань; включення попереднього досвіду дітей у навчальний процес (використання методу аперцепції); оптимальне поєднання індивідуальних і

групових форм роботи з дітьми, зміна видів діяльності дошкільників; використання інтерактивних методів навчання, активізація розумової діяльності дітей на всіх етапах заняття; наявність високих професійних якостей вихователя, що забезпечить творчу співпрацю та взаємодію; наявність змістовного ігрового предметно-розвивального середовища, багатоваріативного дидактичного матеріалу; обов'язкове врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей⁶.

Успішні освітні результати та виховання дітей засобами технологій інтерактивного навчання залежать від рівня обізнаності, знань і умінь самих педагогів з цих технологій. Життя в умовах, що постійно змінюються, потребує від фахівця вміння систематично розв'язувати нові, нестандартні проблеми. Ознакою часу є підвищена професійна мобільність. Нові завдання і напрями розвитку освіти визначають і особливі вимоги до особистості й професійної компетентності педагогів.

Методи інтерактивного навчання педагогів мають значний потенціал під час підготовки професіоналів, здатних зайняти активну позицію у виборі методів роботи з дітьми. Саме тому вихователь-методист дошкільного закладу має досконало володіти ним.

Інтерактивні методи роботи з педагогами використовують, зазвичай, під час засідань педагогічної ради, які спрямовані на підвищення науково-теоретичного й методичного рівня педагогів, упровадження нових ідей, концепцій, технологій в освітній процес дошкільного закладу. Такі методи роботи не лише сприяють підвищенню комунікативної компетентності, а й опосередковано систематизують, конкретизують, узагальнюють професійні знання, дають змогу удосконалити певні фахові вміння і навички.

За допомогою інтерактивних методів навчання можна розвинути у педагогів здатність працювати у команді, здійснювати спільну проектну і дослідницьку діяльність, відстоювати свої позиції, обґрунтовувати власну думку і толерантно ставитися до чужої, відповідати за свої дії і т.ін.

Варто зазначити: вихователь, що працює, не може освоїти інтерактивні методи шляхом ознайомлення з ними на лекціях. Уявлення про інтерактивні методи мають базуватися на власному педагогічному досвіді – на застосуванні їх у практичній діяльності. Широке використання дискусій, тематичних семінарів, практикумів з моделювання та аналізування різноманітних педагогічних ситуацій, ігрових і проектних методів дасть змогу перейти від декларацій до реальних змін, до впровадження в практику особистісного та компетентнісного підходів. Такі зміни мають спиратися на високий креативний потенціал педагогів, їх відкритість інноваціям, готовність відомо прийняти зміни.

Без широкого застосування інтерактивних методів складно досягти серйозних змін у педагогічній діяльності, реалізувати особистісно-орієнтовану та компетентнісну моделі дошкільної освіти.

¹ Яремчук В. В., Семенюк Р. Ф. *Інтерактивні методи розвитку мови дошкільників*. URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=116>

² Васцьківська Г. О. Дидактичні умови реалізації інтерактивних технологій навчання у процесі формування у старшокласників системи знань про людину. *Молодь і ринок*. 2013. №1 (96). С. 18–22.

³ *Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект* : кол. монограф. / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. В. Косянчук, О. В. Барановська та ін.]. Київ : Педагогічна думка, 2018. 260 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/713853/>

⁴ Кравченко Т., Коберник О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 28–31.

⁵ *Педагогический энциклопедический словарь* / [гл. ред. М. Бим-Бад; редкол.: М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др.]. Москва : Большая Российская энциклопедия, 2002. 578 с.

⁶ Інтерактивні технології розвитку мовлення дітей дошкільного віку. URL: <http://dnz37.klasna.com/uk/site/konsultatsiyiyi-dlya-peda.html>